

Práci ztratí skláři i číšníci. Drahé energie donutí firmu propouštět

Anna-Marie Horáková

Nezaměstnanost v Česku patří k nejnižším v Evropské unii, vzhledem k růstu cen energií a snaze snížit náklady však firmy nejenže přestávají přijímat lidi, ale už i propouštějí. Experti se shodují, že nejhroženější budou zaměstnanci v energeticky náročných odvětvích a ve stavebnictví, ale krize zasáhne i služby, například gastronomii, protože lidé budou více šetřit. Celkový rozsah propouštění vyplyne z dalšího vývoje ekonomiky.

„Nejpozději v příštím roce budou muset zvažovat propouštění energeticky náročné provozy drcené vyšponovanými cenami energií, hlavně sklárny, hutě či pekárny. Nejistota ale panuje i ve stavebnictví,“ komentuje HR expert Marek Bališ, který vede rozvoj zaměstnanců v poradenské společnosti KPMG ve střední a východní Evropě.

K propouštění nakonec přistoupí až pětina českých firem. Kromě zmíněných odvětví by se mělo týkat administrativních pozic ve službách nebo dělnických a technických pozic, vyplynulo z ankety ČTK mezi Hospodářskou komorou, Svazem průmyslu a dopravy a Asociací malých a středních podniků (AMSP).

Hospodářská komora však upozorňuje, že průzkum se konal před zastropováním cen energií a přijetím úsporného tarifu, jenž má vliv na živnostníky, kteří tak už mohli své plány přehodnotit. „Situace s cenami energií se navíc začíná stabilizovat a ceny na burzách pozvolna klesají. Firmy vývoj cen energií bedlivě sledují a nastává mírné uklidnění,“ uvádí mluvčí Hospodářské komory Miroslav Diro.

Po covidové ráně může pro gastronomii přijít další. „Mnozí kvůli všeobecnému zdražování omezují návštěvy restaurací,“ komentuje situaci Bališ. Podobně odhaduje vývoj projekt Predikce trhu práce pod ministerstvem práce a sociálních věcí. Zatímco v roce 2020 bylo zaměstnaných téměř 24 tisíc číšníků, servírek a barmanů, letos je to zhruba jen 21 600, a v příštím roce by toto číslo mohlo klesnout o další tisícovku.

Nezaměstnanost v České republice

	září 2022	říjen 2022
Podíl nezaměstnaných	3,5 %	3,5 %
Počet nezaměstnaných	256 380	255 792
Počet volných pracovních míst	306 098	297 360

Kraje s nejvyšší nezaměstnaností	září 2022	říjen 2022
Ústecký kraj	5,3 %	5,3 %
Moravskoslezský kraj	4,9 %	4,9 %

Pramen: Úřad práce ČR

K dalším pozicím, kterých v příštím roce ubude, patří řídicí pracovníci ve výzkumu a marketingu nebo ve výrobě, těžbě a stavebnictví. Ohroženi jsou také strojnici v potravinářství a těžářství nebo knihovníci a archiváři.

Energetická krize dopadá kromě zmíněných odvětví na ocelárny a výrobu keramiky nebo potravin, říká ředitelka zaměstnavatelské sekce Svazu průmyslu a dopravy Dagmar Kužvarťová. Některé podniky už dělají vše pro to, aby přežily. „Firmy se i v nejzasaženějších odvětvích snaží své zaměstnance udržet, a to především ve specifických pozicích, jako jsou například skláři,“ vysvětluje.

Jak velké propouštění bude, to vyplyne z míry zpomalení tuzemské a evropské ekonomiky. „Jsme hospodářsky navázaní na Německo, kde o propouštění uvažuje jedna ze čtyř firem,“ dodal Bališ. Problém by nastal ve chvíli, kdy by zpomalení přerostlo v hlubší recesi.

Některé firmy již propouštěly či propouštějí. Byly to například podniky závislé na obchodu s Ruskem či Ukrajinou, které rychle našly jiné odběratele. K takovým patřila česká textilka Juta. „V Rusku byly české firmy rychle nahrazeny jinými dodavateli zejména z Asie,“

uvedl Josef Jaroš, předseda představenstva Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR. Kvůli drahým energiím propouštěla zase Česká zbrojovka.

Ne všichni propuštění však přijdou o práci pouze s ohledem na nynější krizovou situaci. Na pracovní trh dále působí robotizace a automatizace. „Stále méně potřebné budou nejen nízko, ale i středně kvalifikované profese hlavně v průmyslu, a to včetně automobilového, který je pro Česko klíčový,“ poznamenává Bališ s tím, že ze stejných příčin budou postupně přicházet o práci i překladatelé.

„Nejhroženější jsou pracovní místa s minimální přidanou hodnotou. Typicky prodavači, které už v obchodech začaly postupně nahrazovat samoobslužné pokladny,“ říká Michal Novák z portálu Profesia.cz. Digitalizace dopadne také na pracovníky ve výrobě, retailu, logistice i ve státní správě.

Ačkoli je tento trend důležitý, podle Kužvarťové se v příštím roce ještě výrazněji neprojeví. „Navíc je třeba říct, že firmy, které prošly digitální transformací, nesnižily počty zaměstnanců, naopak jich často potřebují více, avšak s vyšší kvalifikací,“ upozorňuje.

Z tohoto důvodu a kvůli útlumu průmyslových sektorů přijde do roku 2030 přes tři sta tisíc lidí o práci. Budou to také pomocní pracovníci ve výrobě, zprostředkovatelé služeb, provozovatelé prodejen, kadeřníci, ale třeba i specialisté v oblasti práva, jak vyplývá ze studie Budoucnost českého pracovního trhu vypracované poradenskou společností Boston Consulting Group a neziskovou organizací Aspen Institute Central Europe.

INZERCE 362039/16

Amundi
ASSET MANAGEMENT